

DJEČJI VRTIĆ “PJERINA VERBANAC” LABIN

Prilaz Kršin 2

Labin, 52220

Tel: 052/856-505

Fax: 052/856-550

E-mail: djecji.vrtic.labin@pu.htnet.hr

KLASA: 601-02/21-01/01

URBROJ: 2144-22-01-21-3

KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA “PJERINA VERBANAC” LABIN ZA PEDAGOŠKU 2021/2022. GODINU

Labin, 2021.

SADRŽAJ

O NAMA.....	1
NAŠA MISIJA	2
NAŠA VIZIJA	2
CILJ VRTIĆA	2
1. KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA “PJerINA VERBANAC” LABIN.....	4
2. STRATEGIJE UČENJA DJECE	6
3. PROGRAMI.....	9
4. KRAĆI PROGRAMI	25
5. PROJEKTI	29
6. SIGURNOSNO ZAŠTITNI I PREVENTIVNI PROGRAM	39
7. VREDNOVANJE I SAMOVREDNOVANJE U VRTIĆU.....	43
8. ETIČKI KODEKS PONAŠANJA	47

O NAMA

Dječji vrtić "Pjerina Verbanac" Labin je predškolska ustanova, koja u svom sastavu ima matični vrtić Centralni vrtić Labin i šest (6) područnih odjeljenja: PO Jaslice Labin, PO Rabac, PO Vinež, PO Stari grad, PO Raša i PO Vrećari na različitim lokacijama u gradu i okolici. Sjedište ustanove – uprava nalazi se na adresi, Prilaz Kršin 2, Labin. Dječji vrtić godišnje polazi prosječno 500 djece u 25 odgojnih skupina s kojima radi 54 stručnih djelatnika (1 ravnatelj, 50 odgojitelja, 2 stručna suradnika različitog profila i zdravstvena voditeljica) koji nastoje osigurati što sadržajnije, udobniji i sigurniji boravak djece u vrtićima.

Odgojno obrazovni rad temelji se na humanističko razvojnoj koncepciji, a ostvaruje se u redovitom i posebnim programima s djecom od navršениh godinu dana života do polaska u Osnovnu školu. Uz redovite programe provode se posebni i kraći programi.

Temeljno ishodište svih programa čine dokumenti: Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi, Konvencija o pravima djeteta i Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Svi programi usklađeni su s potrebama djece, nastojimo ih kreirati pomno prateći njihove interese, kao i interese roditelja korisnika usluga. Posebnu pozornost posvećujemo djeci jaslica i vrtića u periodu prilagodbe početkom rujna, a i tijekom godine ako se radi o novoupisanoj djeci. Iskustvo je pokazalo da prilagodbu olakšava postupni dolazak i kraći boravak djeteta uz boravak odgojitelja i jednog od roditelja novog djeteta u skupini, no s obzirom na trenutne epidemiološke mjere koje provodimo u ustanovi zbog situacije izazvane koronavirusom, adaptacija s roditeljem odvija se na vanjskom prostoru.

U redovitom 10 satnom programu provode se i programi koji svojim sadržajima obogaćuju redovni program, a to su elementi PATHS – RASTEM programa socijalno emocionalnog učenja djece, elementi Montessori pedagoške koncepcije, elementi programa ranog učenja engleskog jezika, program na talijanskom jeziku, programi odgoja i obrazovanja djece s posebnim potrebama, program zdravstvenog odgoja, program zdrave prehrane i program predškole, a sve u okviru pristupa vrtiću u skladu s dječjom prirodom. Njihova je posebnost u tome što su se integrirali u postojeće programe te postali dio standarda predškolskog odgoja u Dječjem vrtiću „Pjerina Verbanac“ Labin.

NAŠA MISIJA

Kroz provedbu različitih programa utemeljenih na humanističko – razvojnom pristupu stvaramo uvjete da dječji vrtić bude mjesto u kojemu su koncentrirani znanja i emocije koje djetetu rane dobi mogu pružiti mogućnost zdravog i prirodnog razvoja, mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja.

NAŠA VIZIJA

Ulaganjem u odgoj i obrazovanje djece predškolske dobi ulažemo i u svoju budućnost čiji su djeca najvrjedniji dio.

CILJ VRTIĆA

Koncepcija razvoja predškolskog odgoja i Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece, kao i Prijedlog koncepcije ranog odgoja i obrazovanja 2002. godine te Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje koji se primjenjuje od pedagoške 2015/2016. godine, značajno su unaprijedili sustav predškolskog odgoja usmjeren na demokratizaciju i humanizaciju odgojno – obrazovnog procesa, a njihova provedba i primjena u praksi omogućena je i potpomognuta razumijevanjem Osnivača – Grada Labina. Djetetov razvoj počinje upoznavanjem samog sebe i otvara se u svijet i odnose s drugima. Svojim ćemo radom brinuti da osiguramo izazove koji će omogućiti raznolikost iskustava kojima će djeca uz vlastitu aktivnost stjecati znanja i iskustva o svijetu što ih okružuje, a istovremeno razvijati sposobnosti za razvoj uma i mašte, prosuđivanja i osjećaj odgovornosti, te emocionalnu inteligenciju.

Za uspješan odgoj djeteta značajan je odnos obitelji i ustanove, obitelj i vrtić u utjecaju na dijete međusobno se povezuju i isprepliću. U tom odnosu važna je podjela odgovornosti i različitih nadležnosti. U našem vrtiću posebno mjesto u radu zauzima građenje profesionalnih, suradničkih i partnerskih odnosa s roditeljima. U tom kontekstu osobit trud ulaže se u stvaranje osobno i socijalno potkrepljujućih situacija za aktivnu i ravnopravnu interakciju i komunikaciju odgojitelja i roditelja.

Vrtić predstavljaju i zaposlenici koji svojim znanjem, kompetencijama, vrijednostima i kulturom življenja omogućuju kvalitetu življenja u vrtiću svoj djeci i ujedno razvijaju identitet i posebnost svakog pojedinca. Život i rad u vrtiću temelji se na međusobnoj odgovornosti i razvijanju kulture dijaloga usmjerenog na dobrobit djeteta, te kvalitetno reagiranje i konstruktivno rješavanje problema vezanih uz odgoj i razvoj djece.

Ovdje smo zbog djece i za djecu kojoj želimo omogućiti sigurno i poticajno okruženje za rast i razvoj. Roditelje ćemo dosljedno i korektno izvješćivati o razvoju njihovog djeteta, a skrbiti ćemo i za vlastiti stručni i profesionalni razvoj.

1. KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA “PJERINA VERBANAC” LABIN

Vrtićkim kurikulumom utvrđen je okvirni plan i program rada kroz redovne programe, program ranog učenja engleskog jezika, program na talijanskom jeziku za pripadnike nacionalnih manjina, program s elementima socijalno emocionalnog učenja PATHS RASTEM, program s elementima pedagoške koncepcije Marie Montessori, program predškole, program rada s djecom s teškoćama u razvoju u uvjetima inkluzije, program zdravstvenog odgoja i zdrave prehrane, te kroz ostvarenje, ukoliko epidemiološka situacija bude dozvoljavala, kraćih programa ranog učenja engleskog i talijanskog jezika, te primjerenih rekreacionih programa tijekom godine. Pri izradi kurikuluma stavljen je naglasak na specifičnosti vrtića i sredine u kojoj vrtić djeluje. Središte i polazište rada jesu potrebe i interesi naše djece, roditelja i lokalne zajednice. U planiranju aktivnosti vodimo se načelima individualnosti, nepristranosti i interdisciplinarnosti.

Bitne pretpostavke ostvarivanju ciljeva postavljenih u kurikulumu su: podizanje stručnih kompetencija odgojitelja, kvalitetna suradnja na relaciji roditelji - vrtić, prepoznatljivost i podrška lokalne zajednice.

Prioritetna područja unapređenja u ovoj pedagoškoj godini su: prostorno - materijalni i tehnički uvjeti rada, kultura ustanove za rani odgoj, ljudski resursi, suradnja s užom i širom društvenom zajednicom, proces praćenja i vrednovanja, te kurikulum i odgojno-obrazovni proces.

Sukladno razvojnom planu ustanove postavljeni su sljedeći razvojni ciljevi:

- Razvoj kulture dijaloga u cilju jačanja međusobnog povjerenja, suradničkih i partnerskih odnosa i osnaživanje timskog rada – naglasak na sinergiji odgojnog i tehničkog osoblja.
- Unapređivanje kvalitete inkluzije djece s teškoćama u razvoju stručnim usavršavanjem odgojitelja.
- Unapređivanje sposobnosti odgojitelja kao reflektivnog praktičara kroz Zajednice učenja

- Unapređenje kvalitete ustanove uvođenjem europske dimenzije obrazovanja u praksu s ciljem internacionalizacije i promocije cjeloživotnog učenja odgojno-obrazovnih djelatnika vrtića kroz Erasmus + program
- Razvijanje senzibilnosti, stavova, vrijednosti, navika i ponašanja u/za/prema okolišu i održivom razvoju
- Unapređenje kvalitete njege razvoja kulturno higijenskih navika i samostalnosti djece jasličke dobi
- Unaprjeđenje kvalitete prehrane i prehrambenih navika

Bitni zadaci odgojno - obrazovnog rada proizlaze iz evaluacije rada prethodne pedagoške godine.

2. STRATEGIJE UČENJA DJECE

Donošenjem strategije ovoga Kurikuluma teži se osiguranju uvjeta potrebnim za cjeloviti razvoj svakog djeteta u skladu s mogućnostima ustanove i potrebama roditelja.

Odgojno-obrazovne ishode donose odgojitelji i stručni suradnici poznavajući potrebe djece (tjelesne, emocionalne, spoznajne, socijalne, komunikacijske i sl.), te njihova individualna iskustva i potencijale, a odnose se na razvoj temeljnih kompetencija potrebnih za cjeloživotno učenje: znanja, vještina, stavova, kreativnosti, inovativnosti, autonomije, osjećaja individualnosti i identiteta, odgovornosti, kritičkog mišljenja, inicijativnosti i poduzetnosti, estetskog vrednovanja, empatije, osjetljivosti prema drugima, tolerancije, suradnje, vještina komunikacije, matematičke i prirodoslovne kompetencije, digitalne kompetencije, svijesti o ekološkim pitanjima i pitanjima vezanim za održivi razvoj, kulturne svijesti, i dr. pri tome je igra osnovni model učenja i temelj cjelovitog razvoja djeteta.

To se postiže otvorenim didaktičko-metodičkim sustavom koji djeci i djelatnicima u odgoju i obrazovanju omogućuje slobodu u izboru sadržaja, metoda i oblika rada što je preduvjet razvoja kreativnog mišljenja, autonomije i odgovornosti. Odrasli su oni koji iniciraju, usmjeravaju i prate aktivnosti djece za suradničko učenje.

Način na koji potičemo aktivno i suradničko učenje djece jest konstantno kreiranje primjerenog okruženja. To je tjelesno i psihološki sigurno i poticajno okruženje u kojem se djeci nude različiti razvojno-primjereni materijali, aktivnosti i situacije, te se potiče njihovo učenje kroz samostalno i grupno izražavanje, igru, raznovrsne izvore informacija i kroz interakciju s drugom djecom i odraslima. Potrebno je omogućiti mijenjanje postojećeg prostora i materijala u skladu sa specifičnim dječjim potrebama. Stimulirajuće okruženje jest ono u kojem prevladavaju pozitivne društvene interakcije i međusobno povjerenje. U takvom okruženju djeca razvijaju socijalne vještine i kompetencije.

Odgojitelji podržavaju suradničko učenje djece strategijama podrške u kooperacijskim odnosima djeteta s vlastitim okruženjem vodeći pri tom računa o spoznajama psihologije ranog razvoja. U kontekstu dječjeg vrtića to je okruženje sastavljeno od različitih socijalnih, vremenskih i prostornih dimenzija, čija dinamična interakcija i međuovisnost čine jedinstven kontekst odgojno-obrazovne ustanove o kojemu ovisi dubina i kvaliteta procesa učenja.

Ovdje su posebno važne činjenice da dijete u procesu aktivnog učenja samo inicira aktivnosti na temelju vlastitih interesa, samo bira materijale i odlučuje što će s njima činiti. U procesu aktivnog istraživanja materijala, tijekom kojeg dijete ima direktno iskustvo manipuliranja, preoblikovanja i kombiniranja, koristi se svim osjetilima a svoje iskustvo verbalizira.

Strategije podrške kroz prostorno-materijalni kontekst

Pri oblikovanju prostorno-materijalnog okruženja za učenje vodimo se prirodom učenja djeteta i osiguravamo da okruženje djetetu omogućuje učenje na njemu svojstven i prirodan način. O kvaliteti djetetove interakcije s prostorno-materijalnim okruženjem ovisi i kvaliteta procesa učenja. Potrebno je da se dijete unutar svoga prostora gdje boravi slobodno kreće i ima slobodu u pristupu i izboru materijala, aktivnosti i suradnika.

Tek bogato i poticajno prostorno-materijalno okruženje omogućuje slobodan izbor aktivnosti djeci različitih interesa i razvojnih razina, te međusobno stupanje u interakciju.

Za djecu se organizira prostor za igru kreiranjem djeci zanimljivih, jasno prepoznatljivih, dostupnih, logično povezanih centara aktivnosti u kojima se može promatrati kvaliteta dječjih aktivnosti. Materijali su složeni na dohvat djece, u dovoljnim količinama, primjereni razvojnim kompetencijama i interesima djece, sigurni, uredni i estetski vrijedni.

Pravilno strukturiran prostor svojim rasporedom centara djeci omogućuje različite socijalne interakcije, u manjim ili većim grupama, ali istovremeno nudi i priliku za osamu djeteta i njegovu samostalnu aktivnost. Kroz bogatu ponudu konkretnih i djetetu zanimljivih materijala potiče se aktivno konstruiranje znanja tj. učenje činjenjem. Raznovrsnost, dostupnost, količina i način ponude materijala promovira neovisnost i autonomiju učenja djeteta.

Strategije podrške kroz vremenski kontekst

U dječjem vrtiću se aktivnosti ostvaruju kroz ustaljen ali fleksibilan dnevni ritam, temeljen na mikrorazini odgojne skupine i usklađen s ritmom svakog pojedinog djeteta. Svaka odgojna skupina, uz uvažavanje vlastitih specifičnosti, ima mogućnost razvoja vlastitog vremenskog rasporeda.

U promišljanju vremenskog konteksta osnovno je načelo da svaki trenutak življenja djeteta u vrtiću ima jednaku važnost i jednak odgojno-obrazovni potencijal.

Strategije podrške kroz socijalni kontekst

Socijalna dimenzija uključuje odnose djece i odraslih, djece i odraslih međusobno, načine postupanja s djecom i različite odgojno-obrazovne situacije. Na kvalitetu procesa učenja kod djece utječu djetetov osobni i obiteljski kontekst ali i specifični kontekst ustanove u kojoj boravi.

Shvaćanje učenja kao sukonstrukcije implicira organiziranje poticajnog okruženja koje omogućuje i potiče socijalnu interakciju djece različite kronološke dobi i različitih kompetencija (mješovite odgojne skupine). U tom smislu i organizacija prostorno-materijalnog okruženja posredno utječe na kvalitetu socijalnih interakcija među djecom te na kvalitetu procesa učenja.

Kao pažljiv promatrač i poznavatelj psihofizičkog razvoja djece, odgojitelj djeluje na razvoju socijalno-emocionalne kompetencije djece, njeguje poželjna ponašanja i nenasilno rješavanje sukoba.

U interakciji s djetetom odgojitelj njeguje stav koji nije poučavateljski, već nedirektivni odgojitelj stvara uvjete u kojima dijete samostalno stječe znanja i iskustva, stvara okruženje kako bi poticao dječje učenje. Okruženje kreira na temelju interesa i potreba pojedine djece, te na temelju stupnja znanja i razumijevanja koji je određena skupina djece uslijed međusobne interakcije dosegla. Odgojitelj je pažljiv promatrač i istraživa koji potiče djecu na samostalno promišljanje, istraživanje i rješavanje, te pruža indirektnu podršku djetetu i njegovu procesu učenja (učenje djece i odraslih zajedno i pomoć pri prijelazu na više razine znanja).

Prostorno-materijalna, vremenska i socijalna dimenzija okruženja za učenje djece međusobno se preklapaju i uvjetuju, pa tako samo promišljanjem svih triju dimenzija u međusobnoj interakciji možemo očekivati najbolje učinke.

3. PROGRAMI

Programi odgoja i obrazovanja predškolske djece polaze od stvarnih potreba roditelja i djeteta kao cjelovite dinamične osobnosti, koje se nalazi u stalnoj interakciji s fizičkim i društvenim okruženjem, što čini bitan faktor djetetovog cjelovitog razvoja.

REDOVITI PROGRAM

Redoviti program njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece rane i predškolske dobi koji je prilagođen razvojnim potrebama djece te njihovim mogućnostima i sposobnostima provodi se u matičnom vrtiću Labin i područnim odjeljenjima Vinež, Rabac, Raša, Stari grad, Vrećari i Jaslice Labin.

Obilježja programa

Ciljevi i zadaće redovitog programa usmjereni su na očuvanje tjelesnog i mentalnog zdravlja djeteta te poticanje cjelovitog razvoja svih funkcija i svih djetetovih aktualnih i potencijalnih sposobnosti i vještina (tjelesnih, intelektualnih, socio-emocionalnih i izražajnih), uz naglašenu komunikacijsku i interakcijsku komponentu.

Namjena Programa

Program je namijenjen djeci ranog i predškolskog uzrasta, a odvija se kao:

- 10 satni program za djecu od 1 godine do 3 godine
- 5/10 satni program za djecu od 3 godine do polaska u školu
- 5/10 satni program s elementima ranog učenja engleskog jezika za djecu od 3 godine do polaska u školu
- 5/10 satni program na jeziku i pismu nacionalnih manjina – program na talijanskom jeziku za djecu od 3 godine do polaska u školu

Nositelji programa

Programne provode suvremeno educirani i stručno kompetentni djelatnici: odgojitelji, pedagog, psiholog i zdravstveni voditelj.

Način ostvarivanja Programa

Način ostvarivanja Programa je usklađen s potrebama roditelja glede njihovih radnih i drugih obveza, a provođenje pedagoškog procesa s potrebama djeteta i grupom djece.

Redoviti program počinje s radom u 6,15 sati i traje do 16,30 sati.

Za pripadnike talijanske nacionalne manjine organiziran je odgojno-obrazovni program u trajanju od 10 sati koji se provodi na talijanskom jeziku u područnom odjeljenju Stari grad u jednoj vrtićkoj skupini.

Program s elementima ranog učenja engleskog jezika provodi se u dvije vrtićke skupine u prostoru Jaslica i jednoj vrtićkoj skupini u PO Vinež.

Način vrednovanja

Vrednovanje redovitih razvojnih programa ostvaruje se kroz praćenje provedbe bitnih zadaća Godišnjeg plana i programa Dječjeg vrtića, analizom vrednovanja materijalnih uvjeta i ostvarenosti bitnih zadaća odgojnih skupina, analizom uspješnosti suradnje s roditeljima, putem upitnika za odgojitelje i roditelje po potrebi tijekom i na kraju pedagoške godine.

PROGRAM PREDŠKOLE

Obilježja programa i cilj: Program se ostvaruje temeljem suglasnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja od 24. travnja 2019. godine.

Programom se određuje sadržaj i trajanje odgojno - obrazovnog rada.

Cilj programa

Omogućiti zadovoljavanje svih djetetovih potreba, a posebno njegovih potreba za sigurnošću, pripadnošću, ljubavlju, samopoštovanjem i poštivanjem drugih osoba te potrebe za samoostvarivanjem njegovih potencijala. Osigurati svakom djetetu u godini prije polaska u osnovnu školu optimalne uvjete za razvijanje i unapređivanje vještina, navika i kompetencija te stjecanje spoznaja i zadovoljavanje interesa koji će mu pomoći u prilagodbi na nove uvjete života, rasta i razvoja u školskom okruženju.

Osnovne zadaće

Razvijanje i unapređivanje tjelesnih, emocionalnih, socijalnih i spoznajnih potencijala te komunikacijskih vještina potrebnih za nove oblike učenja.

Okruženje u kojem se provodi program predškole mora biti prilagođeno psihofizičkim osobinama djeteta u godini prije polaska u osnovnu školu i slijediti higijensko-zdravstvene i odgojno-obrazovne standarde.

Namjena programa

Program predškole je obvezni program odgojno-obrazovnog rada s djecom u godini prije polaska u osnovnu školu i dio je sustava odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

Nositelji programa

Program predškole provodi Dječji vrtić (odgojitelji).

Vrijeme ostvarivanja

Tijekom pedagoške godine 2021/2022. Ukupno 250 sati godišnje za djecu koja nisu polaznici redovitog programa dječjeg vrtića. Za djecu koja su uključena u redovite programe, dječji vrtić sadržaje programa predškole provodi u sklopu redovitog programa.

Mjesto ostvarivanja

Nakon upisa i organiziranja skupina, program se ostvaruje u Dječjem vrtiću "Pjerina Verbanac" Labin ili u prostorima osnovnih škola Grada Labina i Općina Raša i Sveta Nedelja.

PROGRAMI ODGOJA I OBRAZOVANJA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI S POSEBNIM ODGOJNO - OBRAZOVNIM POTREBAMA

Obilježja programa

Programi za djecu predškolske dobi s posebnim potrebama u razvoju nastali su na temelju javnih potreba i u Dječjem vrtiću provode se za djecu s teškoćama u razvoju.

Programi rada za djecu s teškoćama provode se s djecom starosne dobi od prve godine do polaska u školu i to uključivanjem djece u odgojno-obrazovne skupine s redovitim programom.

Namjena programa

U odgojno-obrazovne skupine s redovitim programom uključuju se, temeljem mišljenja stručnog povjerenstva, mišljenja stručnih suradnika, kao i odgovarajućih medicinskih i drugih nalaza, mišljenja i rješenja nadležnih tijela, djeca s lakšim i težim teškoćama koja s obzirom na vrstu i stupanj teškoće, uz osiguranje potrebnih specifičnih uvjeta mogu svladati osnove programa s ostalom djecom u skupini. Stručni tim vrtića, temeljem priložene dokumentacije o poteškoćama u razvoju ili sumnjom na iste, provodi postupnu i planiranu procjenu uključivanja djeteta u odgojno-obrazovnu skupinu, te nakon pedagoške opservacije djeteta u skupini, opservacijski tim (u sastavu psiholog, pedagog, zdravstvena voditeljica i odgojitelji) u svakom pojedinačnom slučaju određuje duljinu trajanja boravka djeteta u odgojnoj skupini.

Praćenje psihofizičkog razvoja djece provodi se i sa svom ostalom djecom uključenom u Dječji vrtić. U slučaju uočavanja određenih razvojnih odstupanja kod djeteta, a temeljem procjene stručnog tima, dijete se može uputiti na obradu u vanjske specijalizirane ustanove u cilju traženja dodatnog mišljenja i/ili preporuka.

Cilj programa

Bazična pretpostavka programa je inkluzija - pravo djeteta na igru i učenje s vršnjacima tipičnog razvoja, pravo da bude poštovano u cjelini te da mu bude pružena upravo ona vrsta podrške potrebna za razvoj osobnih kompetencija koje mu pomažu da živi kvalitetnim životom i postane ravnopravni član lokalne zajednice.

Inkluzija omogućuje djeci s teškoćama u razvoju mogućnost promatranja i imitiranja dobrih modela učenja te životnih interakcija s djecom koja nemaju teškoća što pozitivno pridonosi njihovom razvoju. Ostala se djeca, istovremeno, uče toleranciji, prihvaćanju međusobnih različitosti, brizi jedni o drugima te spoznaju kako vlastite teškoće nisu prepreka ka postizanju određenih životnih ciljeva. Među glavnim ciljevima nalazi se i podrška roditeljima djece s posebnim potrebama kroz emocionalno-psihološko snaženje obitelji za kvalitetniju pomoć u odrastanju djeteta.

Nositelji programa

Programu provode suvremeno educirani i stručno kompetentni djelatnici: odgojitelji, pedagog, psiholog i zdravstveni voditelj, te ovisno o mogućnostima u odgojnim skupinama u

koje su uključena djeca s teškoćama u razvoju pripomaže vanjski stručni suradnik edukacijski rehabilitator ili osobni pomoćnik djeteta-asistent pomagač.

REDOVNI PROGRAM S ELEMENTIMA RANOG UČENJA ENGLESKOG JEZIKA

Obilježja programa

Program se ostvaruje na osnovi suglasnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta od 06. srpnja 2010. godine.

Cilj programa

Stvarati adekvatne poticaje i okruženje za cjelokupni razvoj djeteta, posebno one kojima će se zadovoljiti djetetova potreba za učenjem stranog jezika, tako da će se rano učenje engleskog jezika realizirati kroz situacijski pristup rada s djecom.

Specifične zadaće

Program se temelji na zadaćama koje polaze od humanističke koncepcije odgojno - obrazovnog rada, a od specifičnih zadaća izdvajamo:

- omogućiti upoznavanje, razumjevanje i smisleno korištenje stranog jezika – engleskog jezika u nizu različitih aktivnosti i situacija,
- razvijati kod djeteta senzibilitet za engleski jezik, poticati i motivirati dijete na situacijsko učenje riječi, jezičnih i fonetskih formi,
- poticati djetetovu samoaktivnost i interes za postupnim slušanjem, razumijevanjem i usvajanjem engleskog vokabulara, postupno razvijati kod djeteta vještinu komuniciranja na engleskom jeziku
- poticanje međukulturnoga razumjevanja i komunikacije djece s drugim subjektima u odgojno-obrazovnoj ustanovi, kao i s onima izvan nje.

Namjena programa

Program je namjenjen predškolskoj djeci u cjelodnevnom redovitom programu od 3. godine do polaska u školu, a djeca su uključena u dvije mješovite odgojne skupine od 23 djece u PO Jaslice.

Nositelji programa

S djecom rade odgojiteljice s dodatnom izobrazbom engleskog jezika koje ispunjavaju uvjete u skladu s propisima, Pravilnikom o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 133/97) i vrijedećim normativima za obvezan broj djelatnika (Narodne novine broj 29/83).

Način i vrijeme ostvarivanja

Program se provodi za vrijeme cjelodnevnog boravka djece u vrtiću, u okviru radnog vremena vrtića od 6,30 do 16,30 sati svakodnevno, od 01. rujna do 30. lipnja.

Mjesto ostvarivanja

Dječji vrtić "Pjerina Verbanac" Labin: PO Jaslice – 2 odgojne skupine ("The Cubes" i "The Rainbows"), PO Vinež- 1 odgojna skupina ("The Angels").

REDOVNI POGRAM NA JEZIKU I PISMU NACIONALNIH MANJINA – PROGRAM NA TALIJANSKOM JEZIKU

Obilježja programa

Program se ostvaruje na osnovi suglasnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta od 24. rujna 2001. godine.

Cilj programa

Osigurati poticajno okruženje (prostor, oprema, stručne djelatnike, raznovrsne aktivnosti...) u kojem će dijete na prirodan i spontan način učiti talijanski jezik u situacijskom kontekstu.

Specifične zadaće

Program se temelji na zadaćama koje polaze od humanističke koncepcije odgojno - obrazovnog rada, a od specifičnih zadaća izdvajamo:

- omogućiti upoznavanje, razumjevanje i smisleno korištenje jezika nacionalne manjine – talijanskog jezika u nizu različitih aktivnosti i situacija,
- razvijati kod djeteta senzibilitet za talijanski jezik, poticati i motivirati dijete na situacijsko učenje riječi, jezičnih i fonetskih formi,

- poticati djetetovu samoaktivnost i interes za postupnim slušanjem, razumijevanjem i nadopunom talijanskog vokabulara, i dalje razvijati kod djeteta vještinu komuniciranja na talijanskom jeziku
- poticati međukulturno razumjevanje i komunikaciju djece s drugim subjektima u odgojno-obrazovnoj ustanovi, kao i s onima izvan nje (Zajednica talijana Grada Labina, Unione Italiana di Fiume, talijanski dječji vrtići u IŽ, PGŽ i Sloveniji).

Namjena programa

Program je namjenjen predškolskoj djeci pripadnika talijanske nacionalne manjine u cjelodnevnom redovitom programu od 3. godine do polaska u školu, a djeca su uključena u mješovitu skupinu.

Nositelji programa

S djecom rade odgojiteljice s dodatnom izobrazbom talijanskog jezika koje ispunjavaju uvjete u skladu s propisima, Pravilnikom o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 133/97) i vrijedećim normativima za obvezan broj djelatnika (Narodne novine broj 29/83).

Način ostvarivanja

Program se provodi za vrijeme cjelodnevnog boravka djece u vrtiću, u okviru radnog vremena vrtića od 6,30 do 16,30 sati, svakodnevno, od 01. rujna do 30. lipnja.

Mjesto ostvarivanja

Dječji vrtić "Pjerina Verbanac" Labin – područno odjeljenje Stari grad, 1 odgojna skupina.

REDOVNI PROGRAM OBOGAĆEN ELEMENTIMA PROGRAMA SOCIJALNO-EMOCIONALNOG UČENJA PATHS - RASTEM

Program socijalnog i emocionalnog učenja djece predškolske dobi PATHS – RASTEM (Promoting Alternative THinking Strategies - Razvoj Alternativnih Strategija Mišljenja) je sveobuhvatni razvojno utemeljen kurikulum univerzalne prevencije kojim se promovira socijalno-emocionalna kompetencija, te pomaže u preveniranju ponašajnih i emocionalnih problema djece.

Autori programa M.Greenberg i C. Kusche iz Pennsylvania State iz SAD-a su 80 – tih godina prošlog stoljeća osmislili ovaj program temeljen na razvojnoj teoriji, na neuro-kognitivnim modelom i na ekološkom modelu.

Nositelj projekta implementacije programa u RH bilo je Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Centar za preventijska istraživanja pod vodstvom prof. dr.cs. Josipe Bašić.

Projekt su prihvatili i financirali Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH, Hrvatski projekt tehnologijskog

Osnovni cilj projekta PATHS – RASTEM u Hrvatskoj je ulaganje u kvalitetu empirijskih istraživanja u području razvoja djece i preventijske znanosti u Hrvatskoj i promocija socijalno – emocionalne kompetencije te smanjivanje rizika za razvoj poremećaja u ponašanju i mentalne poremećaje kod hrvatske djece kroz:

- kontrolu neprihvatljivog ponašanja kroz samo-kontrolu (samoregulaciju)
- fokus na „rječnik emocija“ i analizu emocija
- integriranje emocionalnih, kognitivnih i lingvističkih vještina u svrhu učinkovitog rješavanja problema
- promoviranje pozitivnih odnosa među vršnjacima

Osnovne kompetencije u socijalno-emocionalnom učenju jesu da dijete/odrasao:

- poznaje sebe (identifikacija emocija, osobna odgovornost i prepoznavanje osobnih snaga)
- brine za druge (prihvatanje i uvažavanje različitosti, poštivanje drugih)
- odgovorno donosi odluke (upravljanje emocijama, analiziranje situacija, postavljanje ciljeva, rješavanje problema)
- da je socijalno učinkovit (komunikacija, stvaranje odnosa, pregovaranje, vještine odbijanja utjecaja, traženje pomoći)

Kako PATHS-RASTEM program djeluje na razvoju osnovnih socijalno-emocionalnih kompetencija, to je program koji nastavnicima, odgojiteljima, pedagogima i stručnim suradnicima omogućuje da u odgojno obrazovnom radu s djecom djeluju na razvijanju samokontrole, emocionalne svijesti i vještina rješavanja problema u međuljudskim odnosima.

Svrha programa je razvijanje socijalnih vještina i razumijevanja društvene interakcije kod djece, te poboljšanje kognitivnih sposobnosti djece u predškolskim ustanovama i obrazovnih procesa u razrednoj nastavi.

Elemente PATHS-RASTEM programa u Dječjem vrtiću "Pjerina Verbanac" Labin ove pedagoške godine ostvaruje jedna educirana odgojiteljica u odgojnoj skupini djece uključene u redovan program u PO Raša prema definiranim i pripremljenim lekcijama programa, uz prilagodbu uvjetima određene odgojne skupine. Lekcije sadrže tijek aktivnosti i potrebne materijale i poticaje, uz poželjnu nadopunu istih ovisno o kreativnosti i domišljatosti odgojitelja.

Ključni koncepti u ostvarivanju predškolskih PATHS-RASTEM lekcijama jesu: samoeфикаsnost, emocionalno razumijevanje, samokontrola, vještine mišljenja, socijalne vještine i vršnjački odnosi.

Primjenom preporučenih strategija i načina rada s djecom, uz usmjeren rad s pripremljenim sredstvima i materijalima, kod djece koja se može primijetiti napredovanje u prepoznavanju osjećaja, smirivanju, odabiranju učinkovitih ponašanja uz prijateljsku komunikaciju.

REDOVNI PROGRAM OBOGAĆEN ELEMENTIMA PEDAGOŠKE KONCEPCIJE MARIE MONTESSORI

“Proučavala sam dijete. Uzela sam ono što mi je dijete dalo. Izrazila sam to. To je ono što se zove Montessori metoda” (M.Montessori)

Montessori pedagogija se zasniva na znanstvenom promatranju spontanog učenja djece, na poticanju samoaktivnosti djece i poštovanju dječje individualnosti i osobnosti.

Montessori je nešto više od same pedagogije i metode – to je način života i razmišljanja. U središtu Montessori pedagogije je dijete i njegov samorazvoj.

Maria Montessori (1870. – 1952.) je bila zaokupljena shvaćanjem čovjeka kao dijelom sklada čitavog svemira i njegovom svrhom i smislom. Na temelju medicinskog, pedagoškog, psihološkog i antropološkog znanja pokušala otkriti “tajnu djeteta”, te je razvila originalan pristup – Montessori metodu. Njezin rad možemo opisati kao opisivanje dječje prirode i uloge koju odrasli imaju u pomaganju djetetu

Obrazovna podloga u medicini vodila je Mariu Montessori ka njenom odgojno obrazovnom pristupu, ne kao filozofa ili pedagoga u uobičajenom značenju, već kao naučnika. Smatrala je da mjesto gdje borave djeca treba biti laboratorij gdje djeca mogu biti pažljivo promatrana, gdje odgojno obrazovna teorija i praksa mogu biti testirani i provjereni i gdje se djeci i odraslima može pomoći u njihovom usavršavanju. Takvo stajalište otvorenog mišljenja i poštovanje za dijete koje iz njega proizlazi, najosnovniji je aspekt Montessori odgoja i obrazovanja. U središtu Montessori pedagogije je dijete i njegov samorazvoj.

Cilj obrazovanja u ranom djetinjstvu mora biti oplemenjivanje djetetove osobne prirodne želje za učenjem, i zato naglasak Montessori metode nije na poučavanju djece, već se djetetu daje sloboda da uči samog sebe.

Osnovne karakteristike Montessori metode su: sredina koja podrazumijeva obrazovne materijale i vježbe pomoću njih i odgojitelj koji tu okolinu priprema. U Montessori oblikovanoj okolini omogućena je djetetu sloboda u odabiru individualnih aktivnosti koje odgovaraju njegovim osobnim osjetilnim periodima interesa. Maria Montessori smatra kako djeca razvijaju svoje sposobnosti u samostalnom radu sa materijalima u okolini koja je uređena primjereno njihovim potrebama. Pripremljena okolina je strukturirana okolina, primjerena potrebama djeteta, okolina koja nudi djetetu sve što mu treba za njegovu "tjelesnu, duhovnu, umnu i duševnu prilagodbu". Montessori pripremljena okolina potiče dječju zainteresiranost i omogućuje mu učiti spontano, vlastitim kapacitetom, uz neznatnu ili nikakvu pomoć odraslog.

Zadatak odgojitelja pri primjeni Montessori metode je da pažljivo priprema okolinu i u njoj serije sadržaja za aktivnosti koje će djeci biti zanimljive i poticajne, te pomaže djeci napredovati u aktivnostima uz suzdržavanje od nametljivog miješanja.

Odgojitelj je više promatrač, dijagnostičar, pomagač i partner, nego glavni izvor informacija i discipline, a mora prije svega voljeti djecu. Uloga odgojitelja je promatrati, slušati, snimati, reflektirati, reagirati – i opet sve to ponovo. Podaci dobiveni promatranjem pomažu u planiranju i valorizaciji rada odgojitelja i odgojne skupine u cjelini. Osim toga, odgojitelj mora mnogo pažnje polagati na samoodgoj, izgradnju samosvijesti, stalno usavršavanje u struci i informiranje o društvenim događanjima.

Principi koji čine bit Montessori pristupa jesu: princip rada, princip nezavisnosti, princip dječje pažnje, princip dječje volje, princip inteligencije, princip razvoja dječje imaginacije i

kreativnosti, princip razvoja emocionalnog i duhovnog života djeteta, princip stadija u dječjem razvoju – povezano sa dobi djeteta.

Najvažnija načela rada u Montessori metodi su:

- uvažavanje razdoblja posebne osjetljivosti
- primjerena ponuda vježbi i pribora
- odgojni utjecaj pripremljene okoline i indirektnog odgojiteljevog uplitanja
- sloboda djeteta u započinjanju, kreiranju i izboru aktivnosti

Najvažniji cilj Montessori metode je omogućiti djeci slobodan razvoj, a odgoj ostvarenju tog cilja pruža indirektnu pomoć pri samoodgoju djece.

Montessori metoda nije statična ili zatvorena odgojno obrazovna metoda. Uz stalno unapređivanje primjenjuje se, u čistom obliku ili uz unošenje njenih elemenata, sa djecom u cijelom svijetu.

Program s elementima Montessori pedagoške koncepcije u Dječjem vrtiću "Pjerina Verbanac" Labin ove pedagoške godine počinje ostvarivati educirana odgojiteljica u jednoj odgojnoj skupini djece uključene u redovan program u PO Vinež.

POSEBNI PROGRAMI

PROGRAM ZDRAVE PREHRANE

Cilj programa

Pravilnom, kvalitetnom, raznovrsnom i kontroliranom prehranom potiče se kod djece njihov optimalni rast i razvoj i pridonosi stjecanju pozitivnih prehrambenih navika od najranije životne dobi. Vodi se briga da prehrana djece o kojoj vrtić skrbi bude raznovrsna, dobro planirana i izbalansirana. Od 1997. godine je počela intenzivnija suradnja sa ZZJZ IŽ Pula i intenzivnije se pristupilo uvođenju zdravijih namirnica kao što su : proso, zobene pahuljice, palenta, leća, pšenične klice, više mlijeka i mliječnih proizvoda, maslinovo ulje, više povrća, različite vrste kruha, domaći namazi. Prateći znanost i njihove preporuke vezano za prehranu djece predškolske dobi i dalje će se raditi na obogaćivanju jelovnika, razvijanju dobrih prehrambenih navika, kao i edukaciji odgojitelja i roditelja.

Primijećen je trend povećanja djece koja su jako izbirljiva stoga će se kroz mjesec listopad izvršiti analiza po skupinama o broju takve djece. Nakon probira skupina gdje ima više djece koja odbijaju raznovrsne namirnice provoditi će se niz aktivnosti s ciljem razvijanja prehrambenih navika.

Zadaće

- Raditi na obogaćivanju dječjih jelovnika i usklađivati prehranu djece s novim prehrambenim preporukama.
- Prilagođavati prehranu djece preosjetljivu na pojedine namirnice ili oboljelu od nekih kroničnih bolesti kao što su teške nutritivne alergije, vjerski zahtjevi i dr.
- Promicati uravnoteženu prehranu i unapređivati kvalitetu prehrane s ciljem održavanja dobrog zdravlja i sprečavanja bolesti povezanih s načinom prehrane.
- Omogućiti svakom djetetu kvalitetnu, raznovrsnu, količinski dovoljnu hranu koja se kontrolira u stručnim institucijama.
- Uključivanje Savjetovališta za prehranu i edukaciju kuhinjskog osoblja
- Kod jasličke djece potičemo što ranije prehranu djece sa što manje miksiranja jer tako djeca prije nauče koristiti kraniofacijalnu muskulaturu
- Proslave zdravih rođendana

Nositelji programa

Odgovornici, kuharice, ekonomski, zdravstvena voditeljica, ravnateljica i ZZJZ IŽ -Pula.

Način ostvarivanja

U vrtiću postoji komisija za izradu jelovnika koju čine glavna kuharica i zdravstvena voditeljica, a potvrđuje ga ravnateljica. On se izrađuje tjedno, obično četvrtkom. Prateći sezonu i preporuke ZZJZ Pula, izrađujemo jednu vrstu jelovnika za djecu od 12 mjeseci do polaska u školu. Zalažemo se za zdraviji način proslave rođendana.

Namjena

Prehrana djece u dječjem vrtiću provodi se i kontrolira prema zakonskim propisima i "Programu zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjem vrtiću. Osigurava dovoljan unos svih hranjivih tvari koja energetski, hranjivo i zdravstveno odgovara djeci predškolske dobi te utječe na stvaranje i usvajanje pravilnih prehrambenih navika.

Odgovori na zahtjeve ciljeva nacionalne prehrambene politike odnosi se na: smanjenje pojave pretilosti i neuhranjenosti, smanjenje poremećaja hranjenja i pojave karijesa, osiguravanje zdravstvene ispravnosti i povećanje protoka informacija o prehrani u odnosu na odgojitelje i roditelje. Smjernice koje slijedimo u našem radu su i preporuke vezano za umjerenu konzumaciju zasićenih masti i jednostavnih šećera, a više koristiti namirnice koje sadrže prehrambena vlakna u prehrani djece rođendana i ostalih proslava u dječjem vrtiću.

Svakodnevno djeci omogućavamo:

- uravnoteženu prehranu kroz 4 obroka
- prednost dajemo svježim i sezonskim namirnicama
- kontinuirano potičemo djecu na usvajanje pravilnih prehrambenih navika
- koristimo umjereno masnoće i slastice
- kao odgojna ustanova želimo da se proslava dječjih rođendana vrši kroz konzumaciju zdravih namirnica
- potičemo djecu na dovoljno uzimanje vode i zdravijih napitaka

PROGRAM ZDRAVSTVENOG ODGOJA

Promatrajući plan i program naše ustanove proizlazi da je medicinska sestra-zdravstvena voditeljica zajedno sa odgojiteljima odgovorna za provođenje zdravstvenog odgoja .

NN10/97-čl.14. “Za vrijeme boravka djece u vrtiću treba provoditi kontinuirani zdravstveni odgoj djece i odraslih koji najmanje obuhvaća osobnu higijenu (ruku i tijela), higijenu jela i pića, stajalište prema bolestima i bolesnicima, pozitivan odnos i povjerenje prema liječniku, pozitivan odnos prema cijepljenju. U izboru teme i njihovoj provedbi treba surađivati pa i uključiti zdravstvene djelatnike raznih profila.”

Cilj programa

Podizanje razine zdravstvene svijesti kod svih sudionika odgojno obrazovnog procesa - djece, odgojitelja i roditelja - je najvažniji cilj zdravstvenog odgoja. Definicija zdravlja je prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji da je zdravlje stanje potpunog fizičkog, psihičkog i socijalnog blagostanja a ne samo odsustvo bolesti i iznemoglosti. Zbog toga je potrebno kod

djece od najranije dobi njegovati vrijednosti zdravog življenja, poticati ih na izbor pravilne prehrane i kretanja.

Zadaće programa

- usvajanje zdravih navika i stilova življenja kroz radionice zdravstvenog odgoja koje provode odgojitelji u suradnji sa zdravstvenom voditeljicom
- kod planiranja aktivnosti vodimo računa o: spoznajnom razvoju, socijalno-emocionalnom, tjelesnom, razvijajući govor, komunikaciju, izražavanje i stvaralaštvo, odnosno o svim aspektima dječjeg razvoja
- djeca u jaslicama od prve do treće godine života stječu naviku pranja ruku, potom u drugoj godini pranje zuba što smatramo temeljem osobne higijene svake osobe
- izvršiti će se probir skupina u kojima ima djece koja su izbirljiva ili imaju loše prehrambene navike, kao i sa onima koji previše jedu i imaju prekomjerno težinu ili su pretili te će se s njima provoditi niz aktivnosti s ciljem razvijanja prehrambenih navika
- prema smjernicama Hzzj I Projekta “Živjeti zdravo u vrtiću” jedan od bitnih elemenata zdravlja je Vrijeme ostvarivanja – svakodnevno tijekom pedagoške godine

Način vrednovanja

- 4 x godišnje uzimaju se cjelodnevni obroci na kemijsku analizu i sadržaj prehrambenih tvari te učešće prehrambenih tvari u ukupnoj energetske vrijednosti uzorkovanog obroka
- 4 x godišnje pradenje mikrobiološke čistode obroka i posuđa
- antropometrijsko mjerenje visine i težine djece 2 x tijekom pedagoške godine u listopadu i travnju, analiza individualna i analiza grupe i kontinuirano praćenja stope pretilosti prema smjernicama struke zdravlje i ekologija povezanost između zdravog načina života

Nositelji programa

Odgovitelji, zdravstvena voditeljica, pedagog, psiholog, ravnateljica, pedijatar, liječnici raznih profila i specijalnosti, stomatolozi, studenti medicine i studenti stomatologije, djelatnici Crvenog križa i drugi ovisno o epidemiološkoj situaciji. Smatramo da samo njegovanjem dobrih partnerskih odnosa stvaramo sinergiju. Različite teme zahtijevaju i različite profile stručnjaka.

Mjesto provedbe

Odgojne skupine u jaslicama i vrtiću, tijekom pedagoške godine prema planu provedbe.

Vrednovanje programa

Program se vrednuje putem anketa za roditelje, kroz proces samovrednovanje, putem analize antropometrijskog mjerenja i kroz godišnju evaluaciju odgojitelja.

PROGRAM RADIONICA HRVATSKOG CRVENOG KRIŽA “ SIGURNIJE ŠKOLE I VRTIĆI “

Obilježja programa

Program „Sigurnije škole i vrtići“ ima zadaću pripremiti djecu, odgojitelje/prosvjetne djelatnike i ostale stručne suradnike te roditelje za izvanredne događaje kao što su poplave, suše, ekstremni zimski uvjeti ili toplotni valovi te velike nesreće i katastrofe koji se u budućnosti zbog klimatskih promjena mogu sve češće očekivati a mogu se dogoditi bilo kada i bilo gdje. Osvješćivanje i širenje znanja o tome što možemo očekivati i kako se što bolje pripremiti iznimno je važan korak u izgradnji otpornijeg društva koje će se lakše i s manjim posljedicama suočiti s izazovima koje krizne situacije donose sa sobom.

Cilj programa

Cilj projekta je stvaranje odgojno-obrazovnog okvira za sustavnu provedbu i prepoznavanje važnosti pripreme za sve vrste izvanrednih situacija, pružanje prve pomoći, općenito za sigurnost u vrtićima i školama, te psihosocijalne podrške.

Sustavni i kontinuirani razvoj vještina, znanja i kompetencija djece i mladih iz ovih područja je važan korak u izgradnji otpornijeg društva koje će se lakše i sa manje posljedica suočiti sa izazovima koje izvanredni događaji sa sobom donose.

Namjena programa

Program je namijenjen djeci vrtićke dobi, odgojiteljima, stručnim suradnicima i roditeljima, a svrha Programa je omogućiti protok informacija svim sudionicima u odgoju i obrazovanju kako bi se stekla znanja o tome što možemo očekivati te da smo u mogućnosti što bolje pripremiti se za izvanredne događaje što u dobroj mjeri smanjuje rizik za nastanak ljudskih žrtava.

Nositelji programa

Program će provoditi zdravstvena voditeljica DV Labin u suradnji sa stručnim timom, odgojiteljima i ostalim zaposlenicima, te mentorima iz Crvenog križa Labin u kohezijskom djelovanju.

Način ostvarivanja

Program radionice na Internet platformi „Sigurnija djeca„ sastoji se od različitih aktivnosti, prezentacija, radionica, alata i pozadinskih informacija. Provedbom određenog broja predloženih edukativnih aktivnosti sa platforme i prikupljenog broja bodova DV „Pjerina Verbanac“ ostvariti će pravo na potvrdu „Siguran vrtić „ .

Mjesto ostvarivanja

Centralni vrtić i Područna odjeljenja DV „Pjerina Verbanac“ Labin.

4. KRAĆI PROGRAMI

U ovoj pedagoškoj godini zbog epidemije izazvane koronavirusom i preporuke HZZJZ-a, točnije izbjegavanja mješanja djece različitih skupina, nije moguće realizirati kraće programe. Ukoliko epidemiološka situacija bude povoljna, iste ćemo realizirati:

RANO UČENJE ENGLESKOG JEZIKA „LET'S GO!“

Cilj programa

Senzibilizirati djecu za engleski jezik, kulturu i običaje, te poticati dječje aktivno usvajanje engleskog jezika

Zadaci

- poticanje interesa djece za engleski jezik
- bogaćenje dječjeg rječnika riječima engleskog jezika
- poticanje razumijevanja riječi i izraza na engleskom jeziku, pamćenja i reprodukcije istih
- poticanje na sporazumijevanje na engleskom jeziku - komunikacija
- obogatiti dječje interese, igru, doživljavanje i mogućnost izražavanja istog
- razvoj pozitivne slike o sebi kod djeteta, sigurnosti i povjerenja u vlastite sposobnosti
- poticanje dječje samoinicijativnosti i samostalnosti
- poticanje dječje mašte pričama na engleskom jeziku
- stjecanje, sređivanje, obogaćivanje i raznovrsno izražavanje dječjih iskustava raznim mogućnostima izražavanja (bogatstvo prirodnih, društvenih i umjetničkih sadržaja)

Namjena programa

Kraći program za djecu predškolske dobi već obuhvaćenu redovitim programom predškolskog odgoja

Nositelji programa

Voditeljica programa je odgojiteljica stalno zaposlena u Dječjem vrtiću “Pjerina Verbanac” Labin s položenim stručnim ispitom. U sklopu svog rada u redovnom programu primjenjuje i engleski jezik. Stekla je dodatnu izobrazbu engleskog jezika (položen četvrti stupanj znanja engleskog jezika te viša srednja razina) koje ispunjavaju uvjete u skladu s

propisima, Pravilnikom o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 133/97) i vrijedećim normativima za obvezan broj djelatnika (Narodne novine broj 29/83).

Vrijeme ostvarivanja, materijalni uvjeti i organizacija rada

Program će se ostvarivati sa grupom do 20 djece od navršene tri godine do polaska u osnovnu školu i to dva puta tjedno po jedan sat (u popodnevnim satima) u periodu od listopada do lipnja.

Program će se provoditi u prostorima Dječjeg vrtića "Pjerina Verbanac" Labin. Jedna soba dnevnog boravka djece s interesnim centrima u kojoj se ujutro odvija redovan program na engleskom jeziku obogaćena materijalima na engleskom jeziku. Program će se provoditi i na terasi, dvorištu, te bližoj okolini. Poticaji, igračke i materijali koji bi se koristili primjereni su dobi djece i pogodni za realizaciju sadržaja na engleskom jeziku.

Praćenje realizacije programa

- orijentacijski plan i program rada, dnevno planiranje i dnevna valorizacija
- vođenje osnovnih podataka o djeci, zapažanja, napredovanja
- izvješće o realizaciji programa po završetku programa
- rad će pratiti pedagoginja i ravnateljica Dječjeg vrtića

RANO UČENJE TALIJANSKOG JEZIKA

Cilj programa

Senzibilizirati djecu za talijanski jezik, kulturu i običaje, te poticati dječje aktivno usvajanje talijanskog jezika

Zadaci

- poticanje interesa djece za talijanski jezik
- bogaćenje dječjeg rječnika riječima talijanskog jezika
- poticanje razumijevanja riječi i izraza na talijanskom jeziku, pamćenja i reprodukcije istih
- poticanje na sporazumijevanje na talijanskom jeziku - komunikacija
- obogatiti dječje interese, igru, doživljavanje i mogućnost izražavanja istog

- razvoj pozitivne slike o sebi kod djeteta, sigurnosti i povjerenja u vlastite sposobnosti
- poticanje dječje samoinicijativnosti i samostalnosti
- poticanje dječje mašte pričama na talijanskom jeziku
- stjecanje, sređivanje, obogaćivanje i raznovrsno izražavanje dječjih iskustava raznim mogućnostima izražavanja (bogatstvo prirodnih, društvenih i umjetničkih sadržaja)

Namjena programa

Kraći program za djecu predškolske dobi već obuhvaćenu redovitim programom predškolskog odgoja

Nositelji programa

Voditeljica programa je odgojiteljica stalno zaposlena u Dječjem vrtiću “Pjerina Verbanac” Labin s položenim stručnim ispitom. U sklopu svog rada u redovnom programu primjenjuje i talijanski jezik. Stekla je dodatnu izobrazbu talijanskog jezika (položen četvrti stupanj znanja talijanskog jezika te viša srednja razina) koje ispunjavaju uvjete u skladu s propisima, Pravilnikom o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine broj 133/97) i vrijedećim normativima za obvezan broj djelatnika (Narodne novine broj 29/83).

Vrijeme ostvarivanja, materijalni uvjeti i organizacija rada

Program će se ostvarivati sa grupom do 20 djece od navršene tri godine do polaska u osnovnu školu i to dva puta tjedno po jedan sat (u popodnevnim satima) u periodu od listopada do lipnja.

Program će se provoditi u prostorima Dječjeg vrtića “Pjerina Verbanac” Labin. Jedna soba dnevnog boravka djece s interesnim centrima u kojoj se ujutro odvija redovan program na talijanskom jeziku obogaćena materijalima na talijanskom jeziku. Program će se provoditi i na terasi, dvorištu, te bližoj okolini. Poticaji, igračke i materijali koji bi se koristili primjereni su dobi djece i pogodni za realizaciju sadržaja na talijanskom jeziku.

Praćenje realizacije programa

- orijentacijski plan i program rada, dnevno planiranje i dnevna valorizacija
- vođenje osnovnih podataka o djeci, zapažanja, napredovanja
- izvješće o realizaciji programa po završetku programa
- rad će pratiti pedagoginja i ravnateljica Dječjeg vrtića

5. PROJEKTI

PROJEKT 1000 SATI NA OTVORENOM

Projekt 1000 sati na otvorenom je globalni pokret kojega je u samom začetku pokrenula grupa roditelja, a kojemu je cilj potaknuti roditelje diljem svijeta da provedu što je više moguće vremena vani u prirodi. Istraživanja su pokazala da prosječno američko dijete provede cca 1200 sati pred ekranima, a pretpostavljamo da je slično i kod europske i hrvatske djece pa je ovo pokušaj da se to kompenzira boravkom na otvorenom i u prirodi što je mnogostruko korisnije za djecu na svim razvojnim područjima. Što se tiče Hrvatske, istraživanja provedena u EU pokazala su da je Hrvatska najdeblja nacija i zadnji smo u EU po stopi kretanja – a to je već dovoljan razlog da izađemo van i stvorimo temelj za zdravi razvoj male djece.

Kada provode vrijeme u sjedilačkim aktivnostima u kući i pred ekranima, djeca su statična, ne kreću se, ne razgovaraju. Brojne su dobrobiti koje dijete rane i predškolske dobi stječe boravkom vani, u prirodi. Jasno nam je da direktno utječe na razvoj djetetovih motoričkih vještina jer je vani dijete stalno u pokretu. Period ranog i predškolskog doba kritičan period za razvoj djetetova govora, motoričkih sposobnosti, interesa za učenje, povezanosti s prirodom. Dijete u kontaktu s prirodom pronalazi emotivnu i mentalnu snagu. Dodatno, razvoj osjetljivosti za okoliš moguć je sustavnim odgojem i obrazovanjem (u predškolskoj ustanovi) i za to je potrebno educirati roditelje i takve programe ugrađivati u kurikulum.

Budući da djeca velik dio svog dana provode u vrtiću ili jaslicama, jasno je da je uloga odgajatelja presudna u tom ključnom periodu kako bi se razvila povezanost s prirodom i kako bi se dijete cjelovito i optimalno razvijalo od najranije dobi. Naravno, osnovni partner u tome su nam roditelji/obitelj.

Cilj projekta

Potaknuti odgojitelje i roditelje da provedu što je više moguće aktivnosti i vremena vani u prirodi.

Zadaće projekta

- Istražiti nove mogućnosti boravka na otvorenom – igre i učenja

- Senzibilizirati sustručnjake i roditelje o važnosti i dobrobiti koju pruža boravak na otvorenom
- Potaknuti sustručnjake i roditelje da što više vremena aktivno provedu vani te smanje boravak u zatvorenom, naročito pred ekranima
- „sakupiti“ što više sati u aktivnostima na otvorenom tijekom boravka u vrtiću
- Načiniti zbirku priča/knjiga/slikovnica koje podržavaju učenje na otvorenom/ u prirodi
- Poticati samopouzdanje djece

Provedba projekta

Projekt će se provoditi kroz planirane i primjerene aktivnosti boravka na otvorenom prostoru za djecu, roditelje i djelatnike Dječjeg vrtića. Projekt će se provoditi tijekom cijele pedagoške godine 2021./2022.

Nositelji projekta

Odgjitelji u suradnji sa stručnim timom vrtića i uz podršku i suradnju roditelja.

Način ostvarivanja i vrednovanje

U projektu će sudjelovati pet/šest skupina naše predškolske ustanove - cilj je skupiti što više sati na otvorenom kroz različite aktivnosti (otprilike dostići 200 sati po odgojnoj skupini). Svakodnevno će se od rujna do lipnja bilježiti sati i aktivnosti provedene s djecom na otvorenom, napraviti plakat s djecom ako je moguće, što će se sve dokumentirati. Putem Zajednica učenja odgojitelja odgojnih skupina koje sudjeluju u projektu razmjenjivati će se iskustava uz zajedničko stvaranje prakse bogatije iskustvima na otvorenom. Nastojati će se uključiti u akciju Outdoor classroom day (studeni, svibanj) i druge manifestacije koje potiču boravak na otvorenom.

Za vrednovanje ostvarenja projekta koristiti će usporedba anketa za roditelje na početku i na kraju pedagoške godine (njihova očekivanja, procjena zadovoljstva) i knjižnica s naslovima koji podržavaju boravak/učenje na otvorenom, te analiza refleksija i vrednovanja odgojitelja koji su sudjelovali u projektu.

Osnovni cilj projekta

Formiranje institucionalnog oblika očuvanja istarskog zavičajnog identiteta odnosno uvođenje zavičajne nastave i tradicijske kulture u predškolske ustanove na području Istarske županije na temu „Istra u očima djece – istražiti, upoznati, razumjeti i zavoljeti zavičaj" .

Zadaci projekta

- Prihvatanje, razvijanje i njegovanje vrijednosti obitelji, zajednice i društva
- Upoznavanje kulturne i povijesne vrijednosti kraja u kojem djeca žive
- Očuvanje tradicije, poticanje interesa i radoznalosti djece prema prošlosti, povezivanju prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, iskustvenom učenju doživljavanja baštine i tradicije, te poticanje istraživačkog duha djece

Provedba projekta

- Projekt će se provoditi kroz planirane projektne cjeline u četiri mješovite vrtičke odgojne skupine redovnog programa u Centralnom vrtiću, PO Vinež i PO Vrećari.
- Projekt će se također provoditi tijekom cijele pedagoške godine kao rad na sklopovima aktivnosti u oblikovanju redovnog odgojno obrazovnog procesa u vrtićima i izvan vrtića prema afinitetu odgojnih skupina i prema planiranim bitnim zadacima.

Nositelji

Odgovornici u suradnji sa stručnim timom vrtića i vanjskim suradnicima, u suradnji i uz podršku roditelja i zajednice, institucija, cjelokupne istarske javnosti i medija.

Aktivnosti Istarske županije

U realizaciji projekta Istarska županija će, putem nadležnih Upravnih odjela, pružati Gradovima i Općinama te njihovim ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja, pravnu, promotivnu i druge oblike stručne podrške u realizaciji programa i projekata te financijsku pomoć u realizaciji istih kroz EU fondove, zaklade i sl.

Aktivnosti Grada i Općina

U cilju realizacije projekta Gradovi i Općine će ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja čiji su osnivači i koje sudjeluju u realizaciji predmetnog projekta osigurati organizacijske, prostorne i druge materijalne uvjete te će se planirana sredstva za financiranje i realizaciju programa osiguravati iz Gradskih i Općinskih proračuna, u okviru sredstava za javne potrebe u odgojno obrazovnim programima.

Vrednovanje projekta

U praćenju i vrednovanju programa osim voditelja/odgojitelja sudjelovati će i stručni tim vrtića te radna skupina za implementaciju zavičajne nastave u predškolske ustanove osnovana od strane Istarske županije. Evaluacija projekta provesti će se uz uočavanje dobrih strana i eventualnih nedostataka u realizaciji projekta, dokumentiranju procesa, i sl.

PROJEKT ZAŠTITE ZUBA

Karijes je danas bez obzira na sva znanja i mogućnosti za njegovu učinkovitu prevenciju najraširenija bolest suvremenog čovjeka. Mogućnost njegovog objektivnog dijagnosticiranja, epidemiološkog praćenja i kontrole rizičnih čimbenika za njegov nastanak svrstavaju zubni karijes u skupinu bolesti koju je moguće izvrsno prevenirati.

U suradnji s LZG, 2008. godine nakon izrade slike zdravlja Grada Labina provedena je temeljita analiza u kojoj je uočeno da je oralno zdravlje bitno u pogoršanju u odnosu na ranije razdoblje. Krenulo se s inicijativom da se navedeno stanje popravi. Bilo je potrebno poraditi na svim razinama i u Projekt uključiti: trudnice, djecu do 7 godina, školsku djecu i adolescente.

Cilj projekta

Opći cilj Projekta uvažavajući smjernice SZO bio bi smanjiti broj bolesti kraniofacijalnog sustava na zdravlje i psihosocijalni razvoj samo s naglaskom na promociju oralnog zdravlja i smanjenje oralnih bolesti

Za djecu pred upis u vrtić (3-3,5g.) specifičan nam je cilj povećati broj djece sa svim zdravim zubima od 62% na 80% i smanjiti broj oboljelih zuba u djeteta od (1,6 kp) na manje od 1%.

Za djecu u dobi od 6g. do pred upis u školu imamo cilj povećati broj djece sa zdravim mliječnim zubima od 24% na 50%, i smanjiti kp od 5,0 na 2,0. Također potrebno je i smanjiti komponentu k(karijes) , a povećati p(plomba).

Namjena projekta

Kod djece je potrebno od najranije dobi stvoriti naviku zdravog načina života kroz zdravu prehranu, uravnoteženu i abrazivnu. Potrebno je ustrajati u provođenju pravilne oralne higijene već u jaslicama iza 2 godine života, i nastaviti u vrtiću sve do polaska u školu a potom u školi nastaviti kontinuitet.

Plan aktivnosti

1. Promicanje zdravlja

Podizanje razine svijesti i poticanje odgovornosti za zdravlje zuba kao pretpostavke za dobro opće zdravlje kod svih sudionika odgojno obrazovnog procesa: djece, roditelja i odgojitelja. Kroz radionice zdravstvenog odgoja uključujemo djecu i roditelje. Edukaciju djece neposredno rade odgojitelji svakodnevno i kroz radionice zdravstvenog odgoja zajedno sa medicinskom sestrom - zdravstvenom voditeljicom vrtića. Edukaciju roditelja također neposredno provode odgojitelji, ali imamo i planirane radionice sa roditeljima sa stomatologom i zdravstvenom voditeljicom. Edukaciju odgojitelja provodi medicinska sestra - zdravstvena voditeljica. U Projekt su uključeni i svi izabrani stomatolozi. Poveznica između svih je zdravstvena voditeljica, a kooordinator je dr. Vutuc Franković.

2. Preventivno djelovanje na rizične čimbenike za razvoj karijesne bolesti

Uz pravilnu prehranu koja je pod stalnom kontrolom ZZJZ IŽ, četkanje zuba u našem vrtiću nije se nikada ni prekidalalo. Labin je imao oduvijek dobru preventivnu praksu. Četkanje zuba se u vrtiće uvelo 1984. godine na inicijativu prof. Raića. U našem vrtiću djeca četkaju zube već u jaslicama, nakon što navrše 2 godine. U početku kad uvodimo četkanje u suradnji sa zdravstvenom voditeljicom i odgojiteljima planiramo da se u tom mjesecu uvodi četkanje. Djeca su još mala i njih je potrebno naučiti da ne gutaju pastu i da pravilno ispljunu. Roditelje također motiviramo i educiramo. Zube peremo u jaslicama i iza ručka, a u vrtiću kod starije djece u nekim skupinama dva puta iza doručka i iza ručka. Potrebno je uvijek osigurati da

sa djecom prilikom četkanja bude jedan odgojitelj. Petkom se šalice i četkice nose kući na temeljitije pranje i dezinfekciju. Četkice se mijenjaju svaki neparni mjesec.

Kontrolu svega navedenog u vrtiću nadzire medicinska sestra - zdravstvena voditeljica vrtića.

3. Preventivni I ciljani stomatološki pregledi

Preventivni stomatološki pregled kod sve djece u sustavu vršimo jednom godišnje na način da se djeci podijele stomatološke uputnice u siječnju i prikupe do svibnja.

Obavezni stomatološki pregled kod sve novoupisane djece u jaslicama i vrtiću - djeca koja se upisuju u vrtić moraju uz zdravstvenu potvrdu i cijepljenje donijeti i potvrdu izabranog stomatologa o zubnom statusu.

Ciljani pregled djece s većim brojem karijesa - upućujemo djecu koja imaju puno karioznih zuba na kontrolni pregled čime ih potičemo na sanaciju i liječenje.

Ciljani pregled djece predškolaca je upućivanje na liječenje i sanaciju šestica ukoliko je potrebno - djeca dobiju uputnicu za izabranog stomatologa u vrtiću u listopadu ili studenom. Tako imaju dovoljno vremena učiniti stomatološki pregled. U travnju kad idu liječniku školske medicine imaju spremnu potvrdu o izvršenom pregledu.

Način i mjesto realizacije projekta

Prevenција je najjeftiniji način da se suzbije karijes!

Na prvom roditeljskom sastanku obavještavamo roditelje o projektu. Također, svake godine planiramo različite zdravstveno odgojne sadržaje na istu temu, tako da djeci budu što zanimljivije. Izradili smo zajedničku slikopriču na tu temu, različite plakate, didaktička sredstva i drugo. Obilježavamo i Svjetski dan oralnog zdravlja 20. ožujka i Mjesec oralnog zdravlja. Kroz upućivanje djece na preventivni i kontrolni sistematski pregled stalno potičemo roditelje da djecu redovito vode stomatologu.

Program nadziranog četkanja u školama i vrtićima je Projekt HZZJZ, koji je pokrenut sa ciljem smanjenja karijesa, te su bazičnu edukaciji zdravstvene voditeljice dobile na prošlogodišnjem stručnom usavršavanju u Zagrebu, međutim zbog situacije pojave epidemije koronavirusa, edukacije po županijama su zaustavljene.

Nakon što odgojitelji prođu edukaciju, izvršiti će implementaciju istog prema smjernicama HZJZ-a. Elemente smjernica, takozvano "suho četkanje" provoditi će zdravstvena voditeljica kod predškolaca periodično kao zamjenu za nekadašnju fluoridaciju.

Način ostvarivanja

Tijekom cijele pedagoške godine

Način vrednovanja i korištenje rezultata

U radu koristimo ankete koje nam služe da vidimo koliko odgojitelji i roditelji poznaju važnost oralnog zdravlja. Također, najveća provjera su analize stomatoloških potvrda koje obrađuje koordinator. Procjenu uspješnosti i preporuke također daje koordinatorica dr. Vutuc Franković.

PROJEKT NADZIRANOG ČETKANJA ZUBI

Obilježja programa

U sklopu Nacionalnog programa Zubna putovnica, pilot-projekt nadziranog četkanja zubi u vrtićima i školama je dobar primjer razvoja programa nadziranog četkanja zubi u hrvatskim vrtićima i školama koji je usmjeren prevenciji karijesa i očuvanju dobrog oralnog zdravlja djece. Takav program zahtijeva edukaciju, motivaciju, dobru organizaciju te povezivanje aktivnih programa prevencije i liječenja bolesti s obrazovanjem, odnosno povezivanje zdravstvenog i odgojno-obrazovnog sustava.

Cilj programa

Nadzirano (organizirano) četkanje (pranje) zubi je učinkovita preventivna mjera u sprečavanju nastanka karijesa i usvajanju redovitih navika održavanja oralne higijene od najranije dječje dobi. U sklopu programa nadziranog četkanja zubi, djeca svakodnevno četkaju zube. Za vrijeme četkanja zubi djeca se nadziru, a četkanje zubi se organizira na siguran i učinkovit način usklađen sa svakodnevnom rutinom vrtića. Promicanje oralnog zdravlja u vrtiću omogućuje djeci da nauče o zdravlju usne šupljine te kako je održavati zdravim usvajanjem ponašanja ili aktivnosti.

Način ostvarivanja

Odgajatelji i učitelji direktno provode i nadziru čišćenje zubi kod djece u vrtićkim i razrednim odjeljenjima.

Mjesto ostvarivanja

Područno odjeljenje Vinež. U programu sudjeluju djeca od 3 godine do polaska u školu.

Nositelji programa

Organizatori programa su Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Ministarstvo zdravstva (Nacionalno povjerenstvo za dentalnu medicinu). Osnovni provoditelji programa su odgajatelji te zdravstvena voditeljica vrtića.

Zdravstveni voditeljica nadzire odvijanje se čišćenje zubi prema standardima i pruža stručnu pomoć odgajateljima koji sudjeluju u programu nadziranog čišćenja, odnosno organiziraju čišćenje sukladno Nacionalnim standardima.

SUDJELOVANJE U PROGRAMU "ŠKOLE ZA AFRIKU"

Obilježja programa

"Škole za Afriku" zajednička je inicijativa UNICEF-a, Zaklade "Nelson Mandela" i Hamburškog društva za promoviranje demokracije i međunarodnog prava, pokrenuta 2005. godine u Cape Townu. Od 2008. Godine Ured UNICEF-a za Hrvatsku, u suradnji sa zainteresiranim odgojno-obrazovnim institucijama, prikuplja sredstva za program Škole za Afriku.

Cilj programa

Sudjelovanjem u projektu zajedno ćemo biti u prilici podržati ostvarenje prava djece afričkog kontinenta na obrazovanje i očuvanje njihova dostojanstva, uz istodobno osiguravanje prilike našoj djeci da odrastu u samosvjesne i socijalno osjetljive mlade ljude s kvalitetnim sustavom vrijednosti i uspješnim temeljima za daljnje cjeloživotno obrazovanje.

Nositelji programa

Djeca, odgojitelji i roditelji odgojne skupine „Sovice“ iz PO Vrećari. Koordinator projekta bit će psihologinja Daniela Filinić.

Način ostvarivanja

Naša će djeca na zanimljiv način imati priliku učiti o dječjim pravima i pomoći, kroz organiziranje različitih aktivnosti prikupljanja sredstava za pomoć, svojim vršnjacima u Madagaskaru. Novac koji prikupe upotrijebit će se za izgradnju i obnovu škola te sanitarnih prostorija, opskrbu pitkom vodom, nabavu knjiga i dodatnu edukaciju školskog osoblja. Posebna briga vodit će se o djevojčicama koje su više od dječaka uskraćene za mogućnost obrazovanja.

Mjesto ostvarivanja

Područno odjeljenje Vrećari te ostale lokacije na području Labinštine ovisno o vrsti i namjeni organiziranih aktivnosti.

SUDJELOVANJE U PROGRAMU PODRŠKE OBRAZOVANJA I OSPOSOBLJAVANJA MLADIH
“ERASMUS +”

Obilježja programa

Erasmus+ najveći je program Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. Ovaj program obuhvaća sve europske i međunarodne programe i inicijative Europske unije u području obrazovanja i osposobljavanja, te mladih i sporta.

Cilj programa

Intencija nam je ove pedagoške godine unaprijediti kvalitetu ustanove uvođenjem europske dimenzije obrazovanja u praksu, internacionalizacije i promocije cjeloživotnog učenja odgojno-obrazovnih djelatnika vrtića.

Nositelji programa

Psihologinja Daniela Filinić kao koordinator projekta, odgojiteljica Katarina Đapić kao pomoćnica koordinatora te ostali zainteresirani stručni djelatnici ustanove kao sudionici mobilnosti

Način ostvarivanja

U sklopu programa Erasmus+ nude se mogućnosti mobilnosti za pojedince radi provođenja dijela studija ili obavljanja stručne prakse u inozemstvu, stručnih usavršavanja i

osposobljavanja, volontiranja, razmjene mladih te rada na zajedničkim međunarodnim projektima dogovorenim između organizacija koje se na bilo koji način bave obrazovanjem, osposobljavanjem ili radom s mladima. Takva je suradnja omogućena u obliku strateških partnerstava organizacija radi njihova osuvremenjivanja i usavršavanja kako bi se povećala kvaliteta učenja i poučavanja. Projekti ujedno uključuju prijenos znanja i iskustava na sve odgojitelje i stručne suradnike putem Odgojiteljskog vijeća, stručnih aktiva i kurikulumskih grupa.

Mjesto ostvarivanja

Inozemstvo, dječji vrtić, lokalna zajednica

6. SIGURNOSNO ZAŠTITNI I PREVENTIVNI PROGRAM

Zaštita sigurnosti i zdravlja djece i njihovo osnaživanje za sigurno ponašanje, poticanje samozaštitnog, zaštitnog i odgovornog ponašanja odraslih i djece uz poštovanje ljudskih prava i humanih vrijednosti.

Ciljevi ovog programa ostvaruju se kroz nekoliko razina

VRTIĆ KAO ZAJEDNICA KOJA UČI

- Poštovati i zadovoljavati individualne potrebe djece i roditelja u organizaciji rada i aktivnosti – posebice u adaptacijskom periodu, izmjeni odmora i aktivnosti, prehrani
- Unapređivati odgojno obrazovni rad prema koncepciji usklađenosti odgojno obrazovnog rada s dječjom prirodom (fleksibilna organizacija i mijenjanje prostora, mješovite odgojne skupine, ponuda bogatstva poticaja i materijala, istraživačke aktivnosti
- Njegovati i unapređivati ljudska prava i humane odnose među djecom i odraslima uz poštovanje različitosti
- Promicati važnost rodno osjetljivog odgoja i obrazovanja (ravnopravnost spolova, ukidanje stereotipa i predrasuda u svezi tradicionalnih spolnih podjela, djelovati na suzbijanju nasilja u obitelji – prevencija i detekcija)
- Djelovati na jačanju stručne odgojiteljske i roditeljske kompetencije informiranjem, edukacijom i razvijanjem kulture dijaloga

USPJEŠNA SURADNJA S RODITELJIMA

- Unapređivati individualnu suradnju s roditeljima (svakodnevni kontakti, informativni razgovori s roditeljima novoupisane djece, mjesečne informacije, konzultativni razgovori, ankete) – neposredno ili virtualno
- Djelovati na informiranju i edukaciji roditelja u cilju promicanja roditeljske kompetentnosti i njegovanje partnerskog odnosa
- Pobuđivanje interesa i djelovanje na primjerenom uključivanju roditelja u odgojno-obrazovni rad odgojnih skupina i predškolske ustanove u cjelini

- Djelovanje na zadovoljavanju roditeljskih potreba i interesa

POSEBNI PROGRAMI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

- Programi za djecu pripadnika etničkih i nacionalnih zajednica i manjina – program na talijanskom jeziku
- Redovni program obogaćen elementima engleskog jezika
- Kraći programi ranog učenja engleskog i talijanskog jezika – prilagođeno epidemiološkoj situaciji
- Program s elementima PATHS - RASTEM programa – program socijalnog i emocionalnog učenja djece
- Program s elementima pedagoške koncepcije Marie Montessori
- Program zdravstvenog odgoja i zdrave prehrane
- Programi odgoja i obrazovanja djece s posebnim potrebama
- Rekreativni programi – jednodnevni izleti, zimovanje, sportska takmičenja, javni nastupi, šetnje i posjete, plivanje – prilagođeno epidemiološkim mjerama;
- Prisustvovanje kino i kazališnim predstavama na virtualan način i u okruženju pojedinih odgojnih skupina
- Rad na projektima integriranim u redovan odgojno obrazovni rad;
- Druženja djece i roditelja primjereno epidemiološkim mjerama.

POSEBNO OBRAZOVANJE (EDUKACIJA) DJECE I RODITELJA

- Djelovanje na poticanju dječjeg slobodnog izražavanja svojih potreba, interesa i impresija preoblikovanjem sredine i korištenjem materijala i poticaja (dječje istraživanje i stvaralaštvo)
- Njegovati razvoj pozitivne slike o sebi kod djeteta, osobnost i povjerenje u vlastite mogućnosti
- Njegovati i jačati zavičajni identitet djece
- Poticati roditelje na neposredno sudjelovanje u aktivnostima s djecom i odgojiteljima radom od kuće
- Omogućiti protok informacija, znanja, vještina i podrške koji roditeljima koriste u

ispunjavanju njihovih roditeljskih odgovornosti te promiču osobni rast i razvoj kompetentnosti roditelja i djeteta

UČENJE ŽIVOTNIH (SOCIJALNIH) VJEŠTINA

- Razumijevanje stanja i osjećaja (osobnih i drugih ljudi)
- Stjecanje zdravih životnih navika
- Socijalno i emocionalno učenje
- Razvijanje samokontrole i ustrajnosti
- Razvijanje vještina rješavanja konflikata u međuljudskim odnosima
- Njegovanje suradničkih odnosa s vršnjacima i samopoštovanja

DISKRETNi PERSONALNI ZAŠTITNI POSTUPCI

- Upoznavanje s dječjim zdravstvenim, obiteljskim i socijalnim statusom uz uočavanje mogućih rizičnih situacija i stanja – individualni pristup, individualni rad, praćenje
- Poticanje dječje socijalizacije uz vježbanje objašnjenja vlastitih osjećaja i emocionalnih iskustava, razumijevanja svojih osjećaja i osjećaja drugih, poticanje samokontrole i jačanje pozitivne slike o sebi
- Uvažavati i zadovoljavati potrebe i različitosti djece s posebnim potrebama u uvjetima inkluzije uz razvoj empatije
- Poštovanje zaštite podataka na temelju Opće uredbe o zaštiti podataka, te određene aktivnosti ostvarivati uz prethodno danu privolu roditelja

ODGOJNA SKUPINA KAO MJESTO SIGURNOSTI ODRASTANJA DJECE

- Osiguranje općih i sigurnosnih uvjeta za boravak djece u predškolskoj ustanovi (preporuke u uvjetima pandemije, mikroklimatski uvjeti, higijena prostora, organizacija i oprema prostora,) sa posebnim naglaskom na ostvarivanju aktivnosti zaštite i razvoja sposobnosti samozaštite kod djece
- Djelovati na iskustvenom učenju prosocijalnih vještina
- Djelovati na razvoju osjećaja sigurnosti i samopouzdanja kod djece (upoznavanje prostora, djece i odraslih; mogućnost korištenja i mijenjanja prostora prema dječjim

potrebama; boravak na vanjskom prostoru; bogata ponuda poticaja za aktivnosti; stalnost odgojitelja i djece u odgojnoj skupini).

MJERE SEKUNDARNE PREVENCIJE (DJECA I RODITELJI)

- Evidentiranje mogućih ovisnosti kod roditelja, djece ili odgojitelja
- Evidentiranje mogućih rizičnih čimbenika za smetnje u razvoju ili ponašanju djece
- Suradnja u prevenciji, postupcima, pomoći i potpori pri ovisnosti i drugim rizičnim situacijama sa Timom za komunalnu prevenciju, Centrom za socijalnu skrb, Savjetovalištem za roditelje, Policijskom postajom, Domom zdravlja
- Suradnja predškolske ustanove s i drugim institucijama radi edukacije i rješavanja problema pri ovisnosti i drugim rizičnim situacijama – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje, Edukacijsko rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Grad Labin i Općine Sveta Nedjelja i Raša, Vladini uredi za prevenciju, stručnjaci određenih problemskih područja
- Evidentiranje i potpora jednoroditeljskim obiteljima

EDUKACIJA ODGOJITELJA, STRUČNIH SURADNIKA I RAVNATELJA, TE VREDNOVANJE (EVALUACIJA) PROGRAMA I AKTIVNOSTI

- Individualno permanentno usavršavanje odgojitelja i članova stručnog tima
- Skupno stručno usavršavanje odgojitelja i članova stručnog tima u vrtiću i izvan njega – webinar, seminari, savjetovanja, smotre, radionice na temu unapređenja kurikulum, osnaživanja odgojitelja za inkluziju djece s posebnim potrebama, važnosti zdravog življenja, i sl.
- Razvijanje umijeća kontinuiranog cjeloživotnog učenja, vrednovanja i samovrednovanja, te razvoja novih profesionalnih kompetencija odgojitelja i drugih stručnih djelatnika.

7. VREDNOVANJE I SAMOVREDNOVANJE U VRTIĆU

Suvremeno koncipiran rani i predškolski odgoj i obrazovanje bazira se na humanističko-razvojnem pristupu i znanstvenim spoznajama o načinima učenja djece.

Suvremeno shvaćanje djeteta i djetinjstva temelj je kvalitetnog oblikovanja odgojno obrazovnog procesa suvremene ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Suvremena ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje određuje se kao mjesto kvalitetnog življenja, ravnopravnog sudjelovanja i zajedničkog učenja djece i odraslih, u kojoj svi subjekti imaju priliku prakticirati odgovorno ponašanje prema sebi, drugima i cjelokupnom okruženju. Ustroj takve ustanove temeljen je na demokraciji, na vrijednostima slobode i poštovanja svakog pojedinca, te na njejoj otvorenosti prema van i prema unutra.

Kvaliteta sustava predškolskog odgoja i obrazovanja određuje se kao rezultat djelovanja niz subjektivnih i objektivnih čimbenika koji u sinergiji omogućuju uspješno zadovoljavanje potreba svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa u ozračju prijateljskih i suradničkih odnosa uz stalnu tendenciju rasta. Predodžba vrtića kao zajednice subjekata koji uče, koji su stalni istraživači, zahtjeva kontinuirano vrednovanje usmjereno na stalnu analizu postojeće odgojno-obrazovne prakse. Ona usmjerava djelovanje pojedinaca i cijele ustanove na otklanjanje utvrđenih nedostataka i kontinuirano unapređivanje postojećeg stanja u njoj.

Dva su glavna pristupa vrednovanja kvalitete odgojno-obrazovnog sustava: eksterno (vanjsko) i interno (unutarnje), odnosno samovrednovanje. Vrednovanje i samovrednovanje su nužni procesi sustavnoga i kontinuiranog praćenja, analiziranja i procjenjivanja kvalitete rada ustanove. Smatramo da je vrednovanje, i vanjsko i unutarnje, nezaobilazan dio odgojno obrazovnog procesa, no posebno bismo se fokusirali na osnaživanje ustanova i svih njihovih članova, na osvješćivanje važnosti i nužnosti unutarnjeg vrednovanja, jer upravo je to put prema mijenjanju pojedinca i cijele ustanove na bolje. Osnovno polazište u procesu unapređenja kvalitete cjelokupnog sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja i skrbi za djecu jest pokretanje promjena i unapređenje sustava iznutra, temeljem analize postojećeg stanja, poteškoća i potreba u postojećim situacijama, sve u težnji stalnog inoviranja postojeće prakse, promjene u ukupnosti funkcioniranja sustava ili nekim segmentima ranog i

predškolskog odgoja, radi unapređivanja dječjih vrtića i njihove transformacije u Zajednice koje uče.

Definicija kvalitete odgojno-obrazovne prakse nije nepromjenjivo, statično pitanje sa samo jednim ispravnim odgovorom. Zahtjevi za kvalitetom temelje se na živoj razmjeni znanja, iskustava i sklonosti svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja RH navodi ključna područja kvalitete rada ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u nekoliko različitih segmenata djelovanja ustanove.

To su:

- Strategija ustanove za rani odgoj
- Organizacijsko vođenje ustanove za rani odgoj
- Kultura ustanove za rani odgoj
- Prostorno-materijalni i tehnički uvjeti rada
- Zdravstveno-higijenski uvjeti rada i sigurnost
- Kurikulum i odgojno-obrazovni proces
- Ljudski resursi
- Suradnja s užom i širom društvenom zajednicom
- Proces praćenja i vrednovanja

Temeljem podataka dobivenih anketom s roditeljima i odgojiteljima, temeljem uočenih nedostataka praćenjem redovnog odgojno obrazovnog rada i na osnovu prijedloga i primjedbi sa održanih radionica i iz godišnjih vrednovanja odgojno obrazovnog rada, a sve u nastojanju ostvarivanja smjernica iz Nacionalnog kurikuluma ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, nastavlja se sa djelovanjem na poboljšanju određenih područja kvalitete:

- prostorno-materijalni i tehnički uvjeti rada,
- kultura ustanove za rani odgoj,
- ljudski resursi,
- suradnja s užom i širom društvenom zajednicom,
- proces praćenja i vrednovanja,
- kurikulum i odgojno-obrazovni proces.

Sukladno razvojnom planu ustanove postavljeni su slijedeći **razvojni ciljevi**:

1. Razvoj kulture dijaloga u cilju jačanja međusobnog povjerenja, suradničkih i partnerskih odnosa i osnaživanje timskog rada – naglasak na sinergiji odgojnog i tehničkog osoblja.
2. Unapređenje kvalitete ustanove uvođenjem europske dimenzije obrazovanja u praksu s ciljem internacionalizacije i promocije cjeloživotnog učenja odgojno-obrazovnih djelatnika vrtića
3. Razvijanje senzibilnosti, stavova, vrijednosti, navika i ponašanja u/za/prema okolišu i održivom razvoju
4. Izgradnja, razvijanje i održavanje osnovnih vještina i navika brige o sebi kod djece s posebnim potrebama i poteškoćama u razvoju te ostvarivanje samostalnosti u njihovoj svakodnevnoj primjeni
5. Uspostavljanje i održavanje odnosa s drugim osobama te uspostavljanje i održavanje ponašanja djeteta s poteškoćama u razvoju/posebnim potrebama prema pravilima grupe
6. Ublažavanje i uklanjanje govorno jezičnih poteškoća u uspostavljanju komunikacije i socijalnih odnosa kod djece s poteškoćama u razvoju
7. Unaprjeđenje kvalitete njege i odgojno-obrazovnog rada s djecom u jaslicama – naglasak na razvoju kulturno-higijenskih navika i samostalnosti djece
8. Podizanje svijesti djece, roditelja i djelatnika o važnosti priprema za izvanredne situacije, svladavanju znanja i vještina pružanja prve pomoći i psihosocijalne podrške u cilju podizanja razine sigurnosti u predškolskoj ustanovi – sudjelovanje u programu Hrvatskog Crvenog križa “Sigurnije škole i vrtići”
9. Unaprjeđivanje sposobnosti odgojitelja kao refleksivnih praktičara stalnom razmjenom iskustava, te sudjelovanjem u zajednicama učenja u područjima:
  - Projekt “1000 sati na otvorenom”
  - Projekt Institucionalizacija zavičajnosti u predškolske ustanove IŽ
  - Zajednica učenja odgojnih skupina koje odgojno-obrazovni program provode na

engleskom jeziku

- Elementi STEM pristupa s djecom predškolske dobi
- Zajednice učenja odgojitelja koje u inkluziji u odgojnim skupinama imaju djecu s teškoćama u razvoju

10. Unaprjeđenje kvalitete prehrane i prehrambenih navika

Evaluacija će se ostvarivati kroz praćenje provedbe bitnih zadaća i razvojnog plana Dječjeg vrtića u kojoj će sudjelovati djeca, roditelji, odgojitelji, članovi stručnog tima, lokalna zajednica i šira društvena i stručna zajednica.

Rezultati uspješnosti ostvarenja bitnih zadaća biti će dobiveni kroz:

- upitnici za djecu, roditelje, odgojitelje
- analize dnevnika rada, zapažanja
- valorizacije nakon završetka programa, projekta, radionice
- upitnici i evaluacijske liste prije i nakon radionica
- analize zapažanja odgajatelja tijekom refleksija
- broj roditelja uključenih u suradnju
- broj roditelja uključenih u savjetovanja i konzultacije
- broj odgojitelja uključenih u razne oblike i tematike stručnog usavršavanja
- povratne informacije liječnika specijalista o napredovanju djeteta
- povratne informacije nakon prezentacija i refleksija
- uspješnost odgojno obrazovnog rada popraćena u medijima
- dokumentacija ustanove

Vanjska vrednovanja

Provodit će se u suradnji s Agencijom za mobilnost i programe EU, Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Gradskim uredom za društvene djelatnosti, suradnicima i kritičkim prijateljima iz drugih vrtića, roditeljima i širom lokalnom zajednicom. Erasmus+ projekti kontinuirano se vrednuju od strane Agencije za mobilnost i programe EU koja ih financira te je predviđeno izvješće o provedbi projekata nakon šest mjeseci (tzv. „desk monitoring“). Moguće je vrednovanje putem dolaska savjetnice Agencije za mobilnost i programe EU.

8. ETIČKI KODEKS PONAŠANJA

Ovim etičkim kodeksom ponašanja utvrđuju se načela i pravila ponašanja kojih su se radi očuvanja dostojanstva i ugleda ustanove dužni pridržavati svi radnici u ustanovi.

U okviru djelatnosti predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi o djeci predškolske dobi, radnici su u okviru poslova svog radnog mjesta dužni osobnim radom doprinosti ostvarivanju programa odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece u ustanovi, u skladu s razvojnim osobinama i potrebama djece te socijalnim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama.

Etičkim kodeksom ponašanja Dječjeg vrtića "Pjerina Verbanac" Labin utvrđuju se pravila dobrog ponašanja radnika, Dječjeg vrtića koja se temelje na normama međunarodnog i unutarnjeg prava kao i normama koje nisu izražene pravnim propisima, a nužne su za etično postupanje, moralnom sustavu i načelima profesionalne etike.

Svi radnici Dječjeg vrtića trebaju se pridržavati Kodeksa ponašanja u svome profesionalnom radu, javnom djelovanju prema djeci i roditeljima/starateljima, poslovnim suradnicima, javnim tijelima i institucijama, osnivaču i Ustanovi te u međusobnim odnosima.

Korisnici usluga i druge osobe putem Kodeksa ponašanja mogu se upoznati s pravilima ponašanja koja imaju pravo očekivati od radnika Ustanove te su dužni postupati sukladno njegovim odredbama.

Kodeks ponašanja predstavlja moralnu obavezu, a njegova načela su skup smjernica za uzoran i profesionalan rad, prema načelima: zakonitosti, profesionalnosti i stručnosti, uvažavanja ljudskih prava, poštivanja integriteta i dostojanstva osobe, jednakosti i pravednosti, objektivnosti, samostalnosti rada, povjerljivosti, tajnosti i zaštite podataka, transparentnosti, razmjenjivanja informacija i iskustava, poštenja i odgovornosti u radu, mirnog suživota te zaštite osobnog ugleda, struke i ugleda Ustanove.

Nepoštivanje načela i pravila utvrđenih Etičkim kodeksom ponašanja predstavljaju povrede radne obveze.

Odgovornost vijeće Dječjeg vrtića razmatralo je i prihvatilo Kurikulum Dječjeg vrtića „Pjerina Verbanac“ Labin za pedagošku 2021/22. godinu na sjednici održanoj 29. rujna 2021. godine. Upravno vijeće Dječjeg vrtića razmatralo je, prihvatilo i donijelo Kurikulum Dječjeg vrtića za pedagošku 2021/22. godinu na sjednici održanoj dana 30. rujna 2021. godine.

Labin, 30. rujna 2021. g.

KLASA: 601-02/21-01/01

URBROJ: 2144-22-01-21-3

Ravnateljica

Ivana Škopac

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA

Dalibor Zupčić

